

Hayat

*Hayata. daima hayata.. dün-
yaya daha çok hayat katalım!...*

Nietzsche

Cilt I. 30 Eylül 1929. Sayı:140

Müşahade:

Köylü İktisadiyatı

İstatistik Umumî maddürlü-
ğünün neşrettiği külliyyatın dör-
düncüsünde nüfusumuzun dörtte
üçünden fazlasının köylü oldu-
ğunu görmekteyiz. Filhakika
Mösyö Jakar nahiye ve köyler-
deki nüfusumuzu 5,480,000 i
kadın olmak üzere 10,354,000
olarak tesbit etmektedir. Geriye
kalan 3305000 kişi de, 1595000 i
kadın olmak üzere, şehirlidir.
Bu demografi vaziyeti Türkiye
iktisadiyatı mesnedinin doğru-
dan doğruya köylü iktisadiyatı
olduğunu sarahaten göstermek-
tedir.

Diğer taraftan 14,000,000
halkımızın gene bu istatistik-
lerde 7,000,000 dan fazlasının
da kadın olduğunu görmekteyiz.

Şu halde umumî iktisat vaz-
iyetimizi tetkika başlarken vaz-
edecğimiz sualler kendiliğün-
den taayyün etmektedir: Türki-
ye de köylü ve kadın sayı ne
suretle kullanılmakta ve bur-
dan ne neticeler alınmaktadır?

Köylülerimizle temas eden-
lerin hemen ekserisi bilirler ki
köylünün çektiği sıkıntı kendisine
lâzım gelen istihsal vasıtalarını
temin etmek müşkülâtından

ileri geliyor. İstihsal vesaiti
meyanında belli başlıcası da
sermaye ve binaenaleyh kredi
meselesidir. Gene görgülerimizle,
işittiklerimizle biliriz ki köylü
kendisine lâzım gelen krediyi
çok defa %200 pahasına bile
tedarik edememektedir. Mem-
leketimizde hiç bir istihsal sa-
hası bilmiyoruz ki %20den fazla
irat getirebilsin. Vasatî olarak
bunu hatta %12 ye kadar
tenzil etmek lâzım gelir. %20
ile kredi bulan köylünün normal
kazancı o'an %12 ve azamî
%20 ile bu farkı nasıl karşı-
layabildiğini çok derin ve
esaslı surette düşünmek zaru-
retindeyiz.

Bu fark ya toprağının sa-
tılmasile, ya öküzlerini elden
çıkarmak ve ya gelecek seneler
üzerinden gene felaketli bir
tasfiyeye tabi olacak borçlarla,
yahut köylüye yalnız çok ba-
sit bir gıda temin ederek
başkaları hesabına azamî istis-
mar edilen sayı ile karşılanmak-
tadır. Köylü, toprağını veya
öküzünü satarsa bir ocak yıkı-
lacak, bir iktisadî hücre mahv-
olacak, ve binnetice iktisat sa-

hamız daha darlaşmış buluna-
caktır. Sayinden istifade ede-
miyen köylünün vaziyeti de
tamamen aynıdır.

İktisadî refahımızın belli baş-
lı mübeşşirleri, yıkık köylerin
yavaş yavaş imara doğru gitme-
leri, köylü kıyafetinin düzelme-
ğe başlaması ve nihayet bir iki
sene kuraklığa tahmmül ede-
bilecek köylü tasarrufunun
meydana gelebilmesinden iba-
rettir.

Şehirlerimizin vaziyeti doğ-
rudan doğruya köylerin ve köy-
lülerin iktisadiyatına merbut
bulunduğu için bunların irae
edecekleri vaziyet herhangi bir
şekilde makûs surette tezahür
eder, ve yahut biri sabit iken
diğeri ilerlerse Türkiye iktisadi-
yatında hakikî servet esaslı
surette çoğalmış addedilemez.
Vaziyetin izahı nihayet servetin
mahalden mahale, elden ele
tebeddül etmekte veya toplan-
makta olması ile izah edilebilir.

Umumî refahın mütenasip
tezayüdü görülüyor ki istihsal
vasıtalarının, başta kredi olmak
üzre, demokratlaşması, yani tah-
sil gibi köylünün önüne götü-
rülmesi ile kabildir.

Konya müzesinde :

Selçukîlerde taş tezyinatı

Selçukîler taş işçiliklerine çok ehemmiyet vermişlerdir. Bu gün Konyada tesadüf ettiğimiz Arslan Heykelleri, Selçukiler zamanında Mimarı eserlerin tezyini için kullanılmıştır. Muhtelif şekilde olan bu heykellerin arasında bir çoklarında Selçukî medeniyetinde evvelki devirlerde, yani hristiyanlar tarafından vücade getirilmiştir.

Selçukîler, Arslan Heykellerini, Selçukî Sultanlarının en büyüğü olan Kılınc Arslanın Sembolü olarak kabul etmişlerdir. Vaktile Konya kalesinde bulunan ve halen müzed- teşhir edil n bir Arslan Heykelinin ön ayakları arasında (Toğa)-lı, bir adam şekli görülür. Evvelce bu Arslanlar, kafim mezarların tezyini için yapılmıştır. Buna iyi bir misalde, bir Arslanın, ev dmini anıran bir lâhit kapağı üzerinde ayakta duruyor olarak tasvir edilmiş olmasıdır. Oturan Arslanlar, ek eriya ön ayaklarla bir boğa başı tutmuş olarak işlenmiştir. Bu gibi Arslan Heykelleri Acemistanda da hü-

kümdar hanedanına mensup eşhasın mezarlarını tezyin etmiştir. Fakat burada bir boğa başile birlikte bulunmaları usul yerinen geçmemiştir.

* *

yemek istiyordu. Zayıf elmacık kemiklerini kızartan o küçük öksürükten sonra ağzına kan geliyordu. Kolunun tersiyle ağzını sildi ve birden başını kolları arasına alarak hıçkırdı...

Muhtazır bir adamın başında beklemek hiç de latif olmayan bir şeydir. Fakat bu buz deryası içinde ölümle baş başa bulunmak içini dehşetle titretiyordu. Ortalık karardı, zaman öldükten sonra vücudunu bu ıssız yerlerde bırakmamamı vadedtirdi, sonra birden susdu. O zaman hayaletlerle uğraştı ve

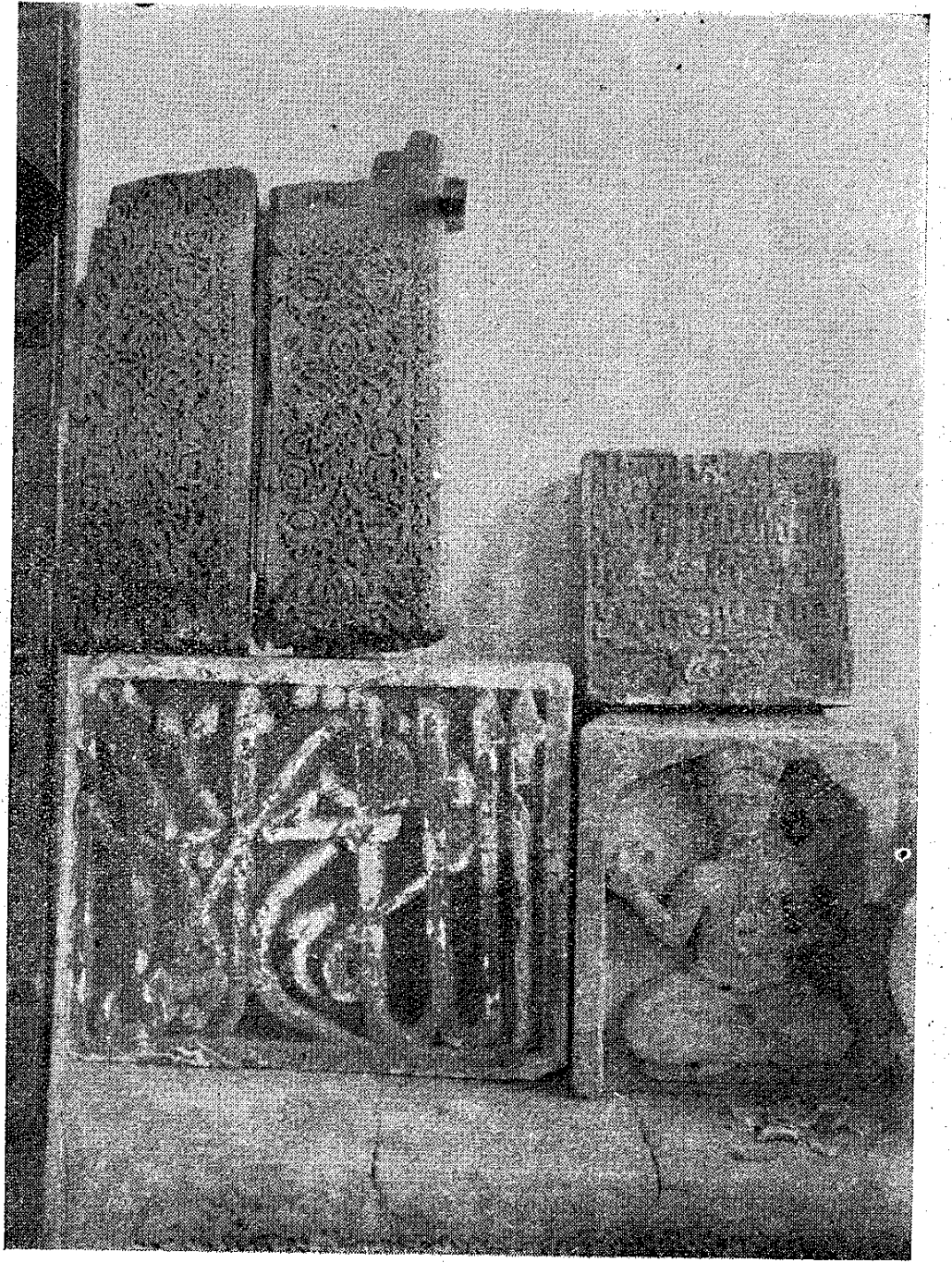
Konya müzesinde olan ve taş üzerine hâkk edilmiş çifte başlı kartal. Genişliği 1,16; yüksekliği 0,92.

Bu taş, iht malki şimdi mevcut olmayan şehrin bir kapusu

yar sesle namer'i insalara hitap etmeğe başladı. Annesiyle, büyük annesiyle, ve büyük babasıyla konuştuğunu duyuyordu. Sabaha doğru hurlamağa başladı. Ateşe bir kucak çalı çırpı attım. ışığında göğsünün durmadan kalkıp nediğini görüyordum; birden köpeklerden biri ulumaya başladı, diğerleri de onu taklit ettiler.

Kutup yıldızı tarafından doğru bir ayı bağırdı, uzakta bir kurt uzun uzun uludu.

Tercüme eden
Bedrettin

Konya müzesinde bir köşe

üzerindeydi. Bu kabil örneklere ekseriya küçük Asya da Hitt eserleri üzerinde de tesadüf edilir. Aynı şekiller paraların üzerlerindeki tezyinata da ilk vasıta olmuştur. Suriye'de, Mesabotamya'da, Ermenistan'da ve me elı Kahire duvarlarında, Diyarıbekir, Ani'de ve bilhassa kurunu vusta'nın 12-13 ci asrına ait abidelerinde çifte başlı kartallarla karşılaşıldığı gibi, yine aynı devirdeki şark eserleri arasında ve Boruns mamulâtı üzerinde de görülmektedir.

* *

Konya müzesinde iki insan resmi mahkûk bir taş. Uzunluğu 0,54; genişliği 0,47.

Bu taş vaktile Rum kabristanlığında bulunmuş olup mezar taş olarak kullanıldığı arkasın-

daki yazıdan anlaşılmaktadır. Taşın üst kısmı yonca yaprağını andıran bir şekildedir. Mezkûr taş Selçukiler devrinde her halde bir kale divarını süslemiştir. Bu taşın üzerinde bir kır iskemlesine oturmuş olan ve sağ elile bir şahin, sol elilede kısa buylu bir insanın çenesinden tutan sakallı bir adam görülmektedir. Kısa buylu adam ise sağ elile oturan adamın kemerini tutmaktadır. Oturan Figürün kafasının üst kısmı mevcut olmayup ayakta duranın yüzü ise tahrip edilmiştir. Bu taşın Selçuk sanatı ile hemen hemen hiç müşabeheti yoktur. İhtimalki kır iskemlesinde oturan adam, Selçuk hükûmdarlarından birini; küçük adamda onun tebasından bir zatı ve ya

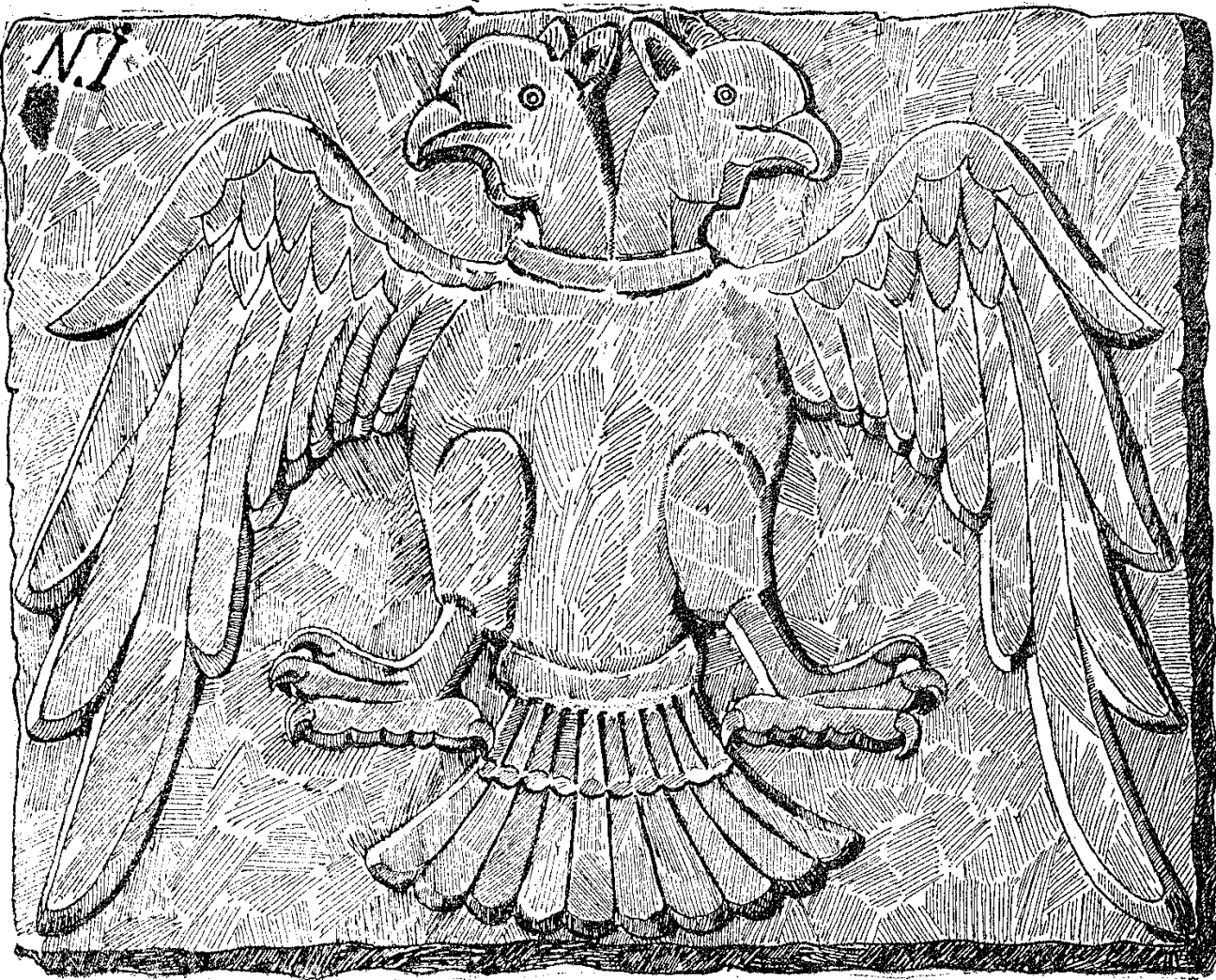
Konya müzesinde bir köşe

veziri temsil etmektedir. (1) vücutlarının yekdigerile cesa-metsizliği ufağın daha genç olduğunu ifham etmez. Bu suretle kısa buylu adamın kükûm-

darın tasvirine nazaran daha dün ictima vaziyette olduğu anlaşılmaktadır. Ounda sakallı olduğu görülmektedir. Bu gibi eserlerde elinde şahin tutan hükûmdarlara çok tesadüf edilmektedir. Bilhassa uzun ve aşağıya doğru sarkan ve kalçalarından kemerle tutturulan kaftana müşabih kollu elbise, kolun üst kısmındaki şeritler, sağ eldeki eldiven, yuvarlak kesilmiş sakal ile kulakların arasından sarkan kâhküller şayanı dikkattir. Oturanın başı sarıklıdır. Ayakta duranın ise başında kapaklı bir kasket vardır. Şekiller muntazam çizki-lerle oyulmuştur. Bilhassa profilden görülen şahin fevkalade işlenmiştir. Heykeltıraş figürlerin simalarında da aynı dereceyi elde etmek için çok çalışmıştır. Bu taşın 13 nci asra ait olduğu zannolunmaktadır.

Nureddin İbrahim

(1) Sarre. Seldschukische Klein Kunst, Leipzig 1909. Sa. 8

İki kartal